

Welzijns- en gezondheidsstatistieken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Fiche n°6

Gemeente Evere

Editie 2006/I

1. INLEIDING EN REFERENTIEKAART	2
2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT	4
2.1 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	4
2.2 Huishoudenssamenstelling	5
2.3 Multiculturaliteit	9
3. SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN	11
3.1 Gemiddeld en mediaan inkomen	11
3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen	12
4. GEZONDHEID VAN MOEDER EN KIND	15
5. MORTALITEIT	17
5.1 Doodsoorzaken alle leeftijden	17
5.2 Vroegtijdige mortaliteit	19
6. GEPERCIPIEERDE GEZONDHEID	21
7. BIJLAGE	22
7.1 Definities en afkortingen	22
7.2 Methodologie	22

Egalement disponible en français.

**Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie**

Louizalaan 183, 1050 Brussel • Tel: 32 2 552 0189 • Fax: 32 2 502 59 05
observat@ggc.irisnet.be • www.observatbru.be

I. INLEIDING EN REFERENTIEKAART (I)

Dit document verzamelt de belangrijkste sociale en gezondheidsgegevens die beschikbaar zijn voor de gemeente Evere.

Het is de bedoeling aan de beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken te kunnen begrijpen en hen te helpen om hun strategieën te oriënteren.

Deze fiches zijn een aanvulling bij de rapporten «Gezondheidsindicatoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2004», «9^e rapport over de staat van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest», «Welzijnsbarometer (editie 2005/1)» en «Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad (te verschijnen)». Alle rapporten zijn gratis raadpleegbaar en downloadbaar op de website www.observatbru.be. De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

Om deze fiches niet te zwaar te maken, moesten wij een selectie maken van gegevens die worden voorgesteld. Voor zover de gegevens beschikbaar zijn, kunt u meer details opvragen bij de instelling die als bron van de gegevens wordt aangegeven in de fiches (bepaalde links zijn beschikbaar op de website van het Observatorium www.observatbru.be) of bij het Observatorium.

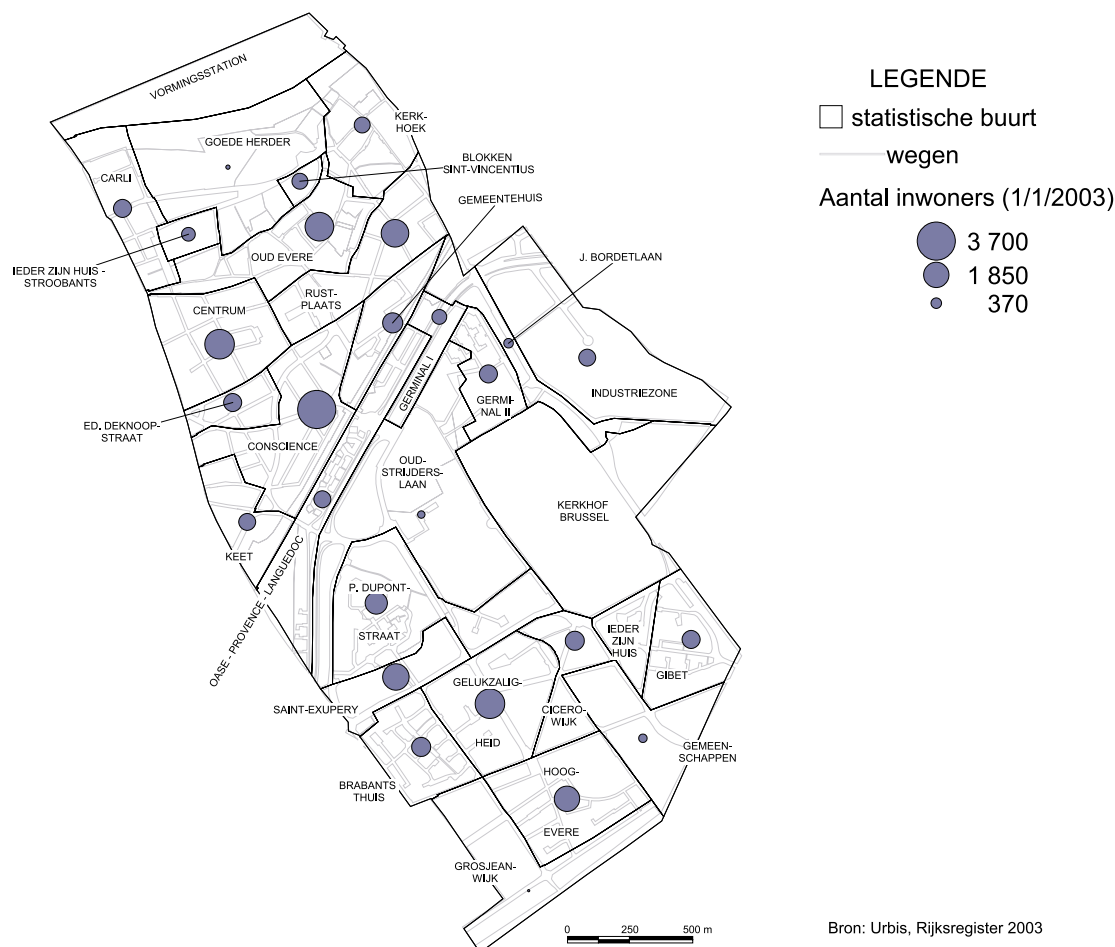
De statistieken hebben betrekking op de meest recente beschikbare gegevens of op de periode 1998-2002 voor de geboorten en de sterfgevallen.

De cijfers voor Evere worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Onder «Gewest» of «Brussels Gewest» verstaan we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN REFERENTIEKAART (2)

Kaart 1: Referentiekarta Evere.

Bovenstaande kaart geeft een overzicht van het grondgebied van de gemeente Evere. Op de achtergrond wordt het stratenpatroon afgebeeld. In dikke zwarte lijnen zijn de statistische buurten aangeduid. De bollen geven het aantal inwoners per buurt weer. Deze kaart

dient als referentiekarta voor andere kaarten in deze fiche, waarop statistische gegevens per buurt worden voorgesteld.

Evere is een kleine gemeente in het noordoosten van het Gewest, begrensd door Sint-Lambrechts-Woluwe

(E40 vormt de grens), Schaarbeek, Haren en Sint-Stevens-Woluwe. De gemeente wordt doorsneden door de Leuvensesteenweg, de Leopold III-laan die naar luchthaven leidt en de Haachtsesteenweg.

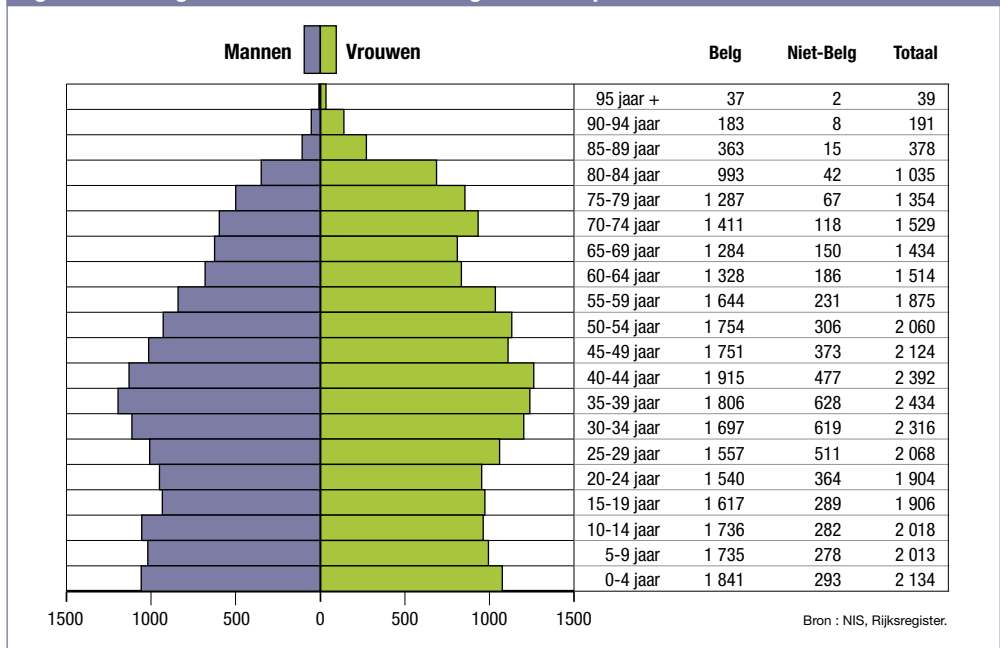
2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

2.1 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Op 1 januari 2004 telde de gemeente Evere officieel 32 718 inwoners (15 154 mannen en 17 564 vrouwen); in het wachtregister vinden we ook nog 348 personen. 3,3% van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Evere.

Tussen 2000 en 2004 is de bevolking aangegroeid met 1 370 individuen wat een toename betekent van 4,4%.

Figuur 1: Histogram van de totale bevolking in Evere op 1/1/2004.

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking in Evere en het Brussels Gewest van 1998 tot 2004.

	Evere			Brussels Gewest		
	1998	2001	2004	1998	2001	2004
% < 20 jaar	23,3%	24,5%	24,7%	23,2%	23,5%	23,7%
% 20-64 jaar	57,4%	56,8%	57,1%	59,6%	60,0%	60,7%
% 65 jaar en ouder	19,3%	18,7%	18,2%	17,2%	16,5%	15,6%
Verouderingsindex (≥ 65 jaar/0-19 jaar)	83,1%	76,5%	73,8%	74,0%	70,5%	66,0%
Afhankelijkheidsindex (0-19 jaar)/(≥ 65 jaar)	74,2%	76,1%	75,1%	67,8%	66,7%	64,8%
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar/ ≥ 65 jaar)	22,6%	24,1%	27,6%	26,3%	26,7%	29,6%

Bron: NIS, Rijksregister.

Het aandeel jongeren stijgt een beetje sneller in Evere dan in het gehele Gewest. Hoewel de bevolking van 65 jaar en ouder hoger ligt en minder snel daalt dan in het gehele Gewest, stellen wij daardoor toch een lagere verouderingsindex vast.

2.2 Huishoudenssamenstelling (I)

Tabel 2: Huishoudenssamenstelling op 1/1/2004 (typologie CBGS).

	Evere		Brussels Gewest	
	Aantal hh	% hh	Aantal hh	% hh
alleenwonende man	2 734	17,6	116 758	23,8
alleenwonende vrouw	3 946	25,4	128 990	26,3
paar zonder inwonende kinderen	3 170	20,4	81 891	16,7
paar met inwonende kinderen	3 342	21,5	100 993	20,6
alleenstaande moeders met inwonende kinderen	1 654	10,7	44 288	9,0
alleenstaande vaders met inwonende kinderen	259	1,7	7 019	1,4
andere huishoudenstypes	241	1,6	8 642	1,8
huishoudenstype onbekend	166	1,1	2 714	0,6
totaal aantal private huishoudens	15 512	100,0%	491 295	100,0%
collectieve huishoudens	9		308	
totaal aantal huishoudens	15 521		491 603	

Bron: Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie

43,0% van de huishoudens (1) zijn huishoudens van één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont, dat bedraagt 26% van de meerderjarige bevolking in Anderlecht (31,3% voor het Brussels Gewest).

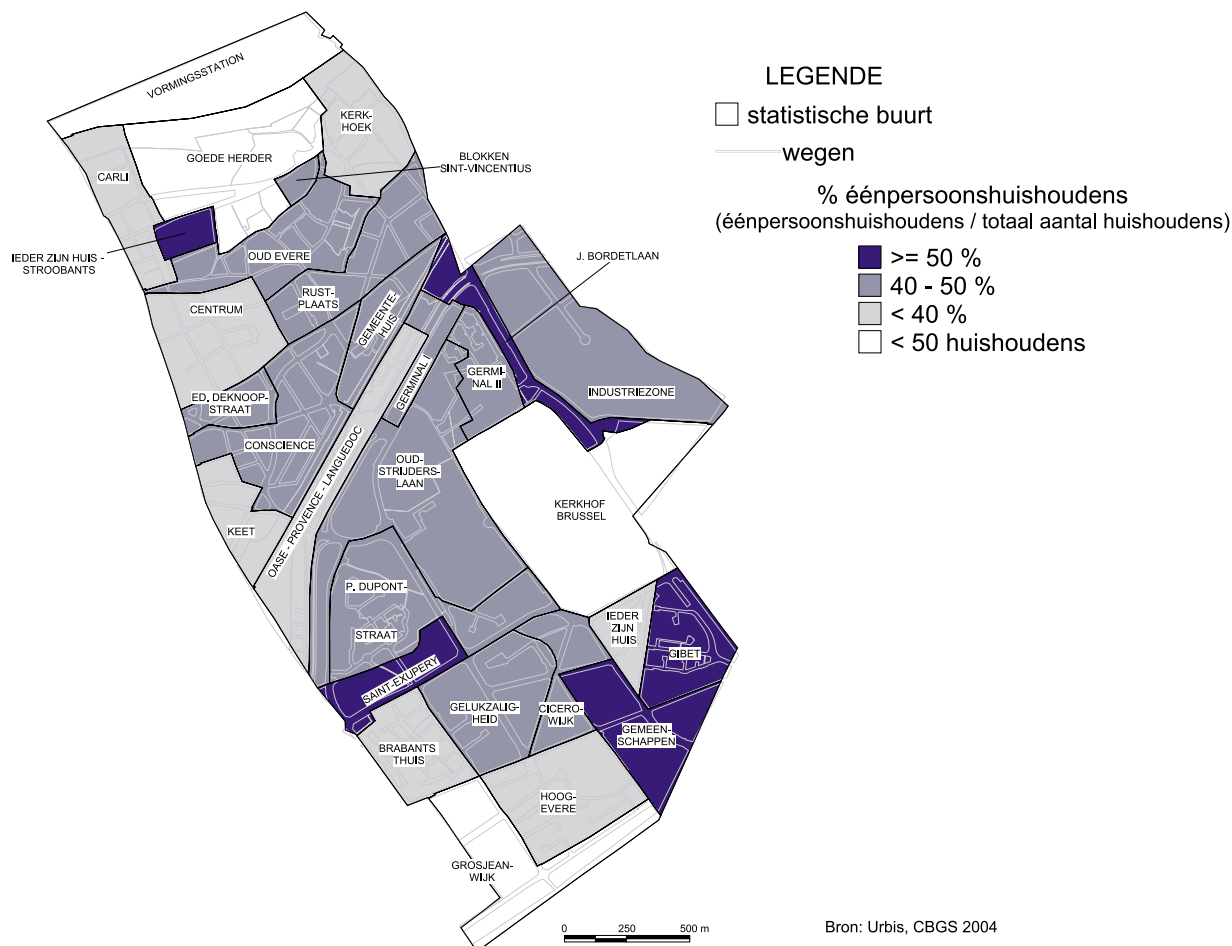
Minstens 63,4% van de huishoudens hebben geen kinderen (minstens 66,8% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). 36,4% van de huishoudens met kinderen zijn éénoudergezinnen. Dit zijn vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 259 alleenstaande vaders met kinderen in Evere.

De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaartjes geven hierover wat meer informatie.

(1) Een huishouden kan uit één of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een (éénpersoons-) huishouden.

2.2 Huishoudenssamenstelling (2)

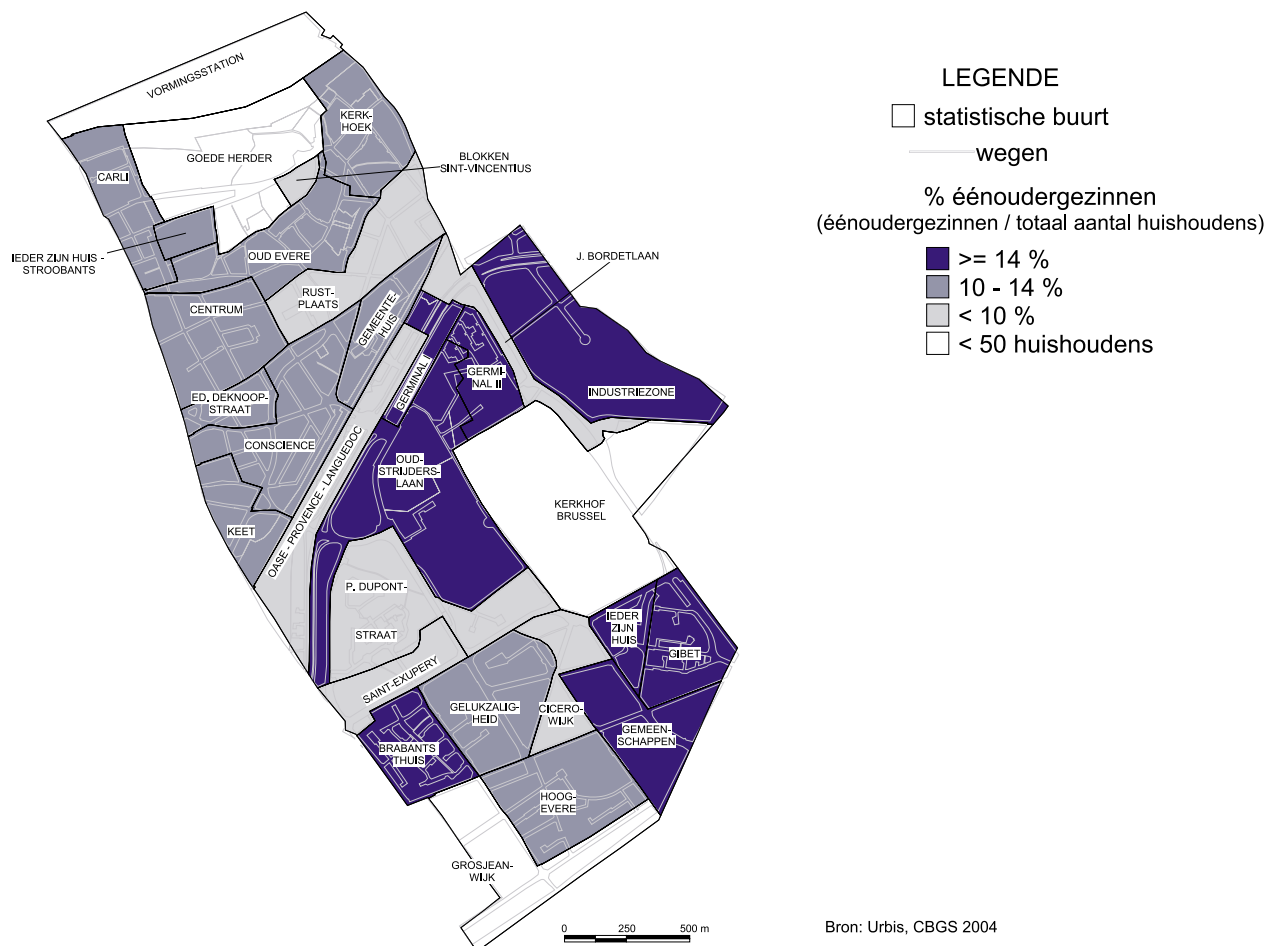
Kaart 2: Aandeel éénpersoonshuishoudens per statistische buurt op 1/1/2004 in Evere.

Evere telt weinig éénpersoonshuishoudens (43,1%) in vergelijking met het Brussels Gewest (50,0%). In slechts 5 statistische buurten, verspreid over de gemeente, is meer dan de helft van de huishoudens een éénpersoonshuishouden. In de buurt “Oase - Provence – Languedoc” (30,0%) en “Brabants Thuis” (32,9%) is zelfs minder dan een derde van de huishoudens een éénpersoonshuishouden.

2.2 Huishoudenssamenstelling (3)

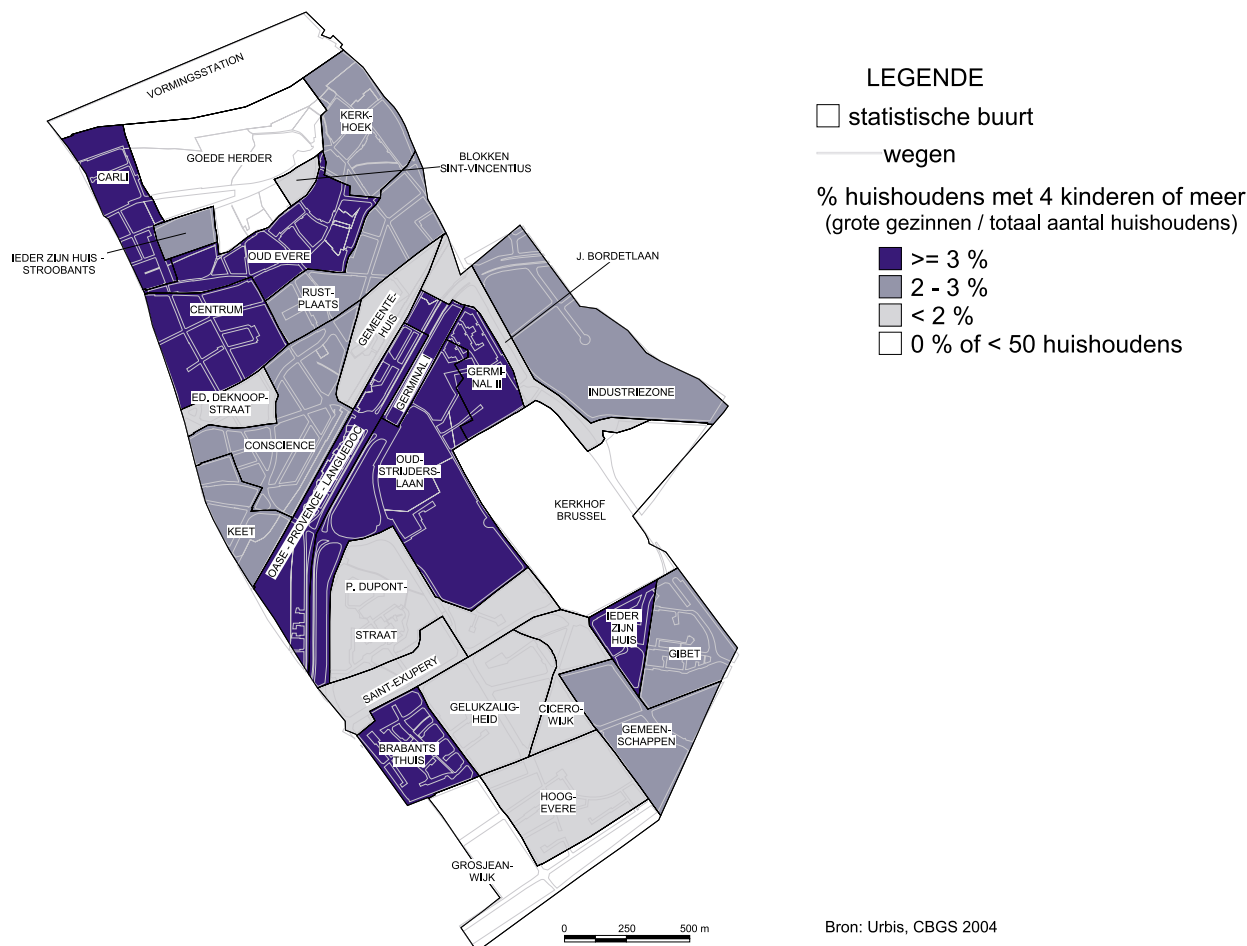
Kaart 3: Aandeel éénoudergezinnen per statistische buurt op 1/1/2004 in Evere.

Evere (12,3%) telt het hoogste aandeel éénoudergezinnen in het Gewest (10,4%). In 8 buurten in het zuiden van de gemeente is het aandeel groter dan 14%, in 5 buurten met sociale woningbouw is het aandeel zelfs hoger dan 20% («Ieder zijn huis», «Germinal I en II», «Oudstrijderslaan» en «Gibet»).

2.2 Huishoudenssamenstelling (4)

Kaart 4: Aandeel huishoudens met 4 kinderen of meer per statistische buurt op 1/1/2004 in Evere.

Er zijn gemiddeld 2,6% grote gezinnen in Evere (hetzelfde aandeel als in het Gewest). In een aantal buurten met sociale huisvesting bedraagt het aandeel meer dan 6%: «Ieder zijn huis» (12,6%), «Germinal II» (8,6%), «Brabants Thuis» (7,8%), «Carli» (6,5%), «Germinal I» (6,4%). De andere buurten in het zuiden van de gemeente tellen minder dan het gemiddelde aandeel grote gezinnen.

2.3 Multiculturaliteit (I)

Tabel 3: De voornaamste nationaliteiten in Evere en het Brussels Gewest, 2004.

Gemeente Evere			Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%	Nationaliteit	Aantal	%
België	27 479	84,0	België	736 448	73,7
Italië	778	2,4	Marokko	41 987	4,2
Marokko	663	2,0	Frankrijk	39 138	3,9
Frankrijk	636	1,9	Italië	27 953	2,8
Congo	375	1,1	Spanje	20 428	2,0
Spanje	354	1,1	Portugal	15 958	1,6
Portugal	285	0,9	Turkije	11 595	1,2
Turkije	217	0,7	Verenigd Koninkrijk	9 230	0,9
Polen	174	0,5	Griekenland	8 922	0,9
Griekenland	126	0,4	Duitsland	7 778	0,8
Verenigd Koninkrijk	116	0,4	Congo	7 269	0,7
Andere	1 515	4,6	Andere	73 193	7,3
TOTAAL	32 718	100,0%	TOTAAL	999 899	100,0%

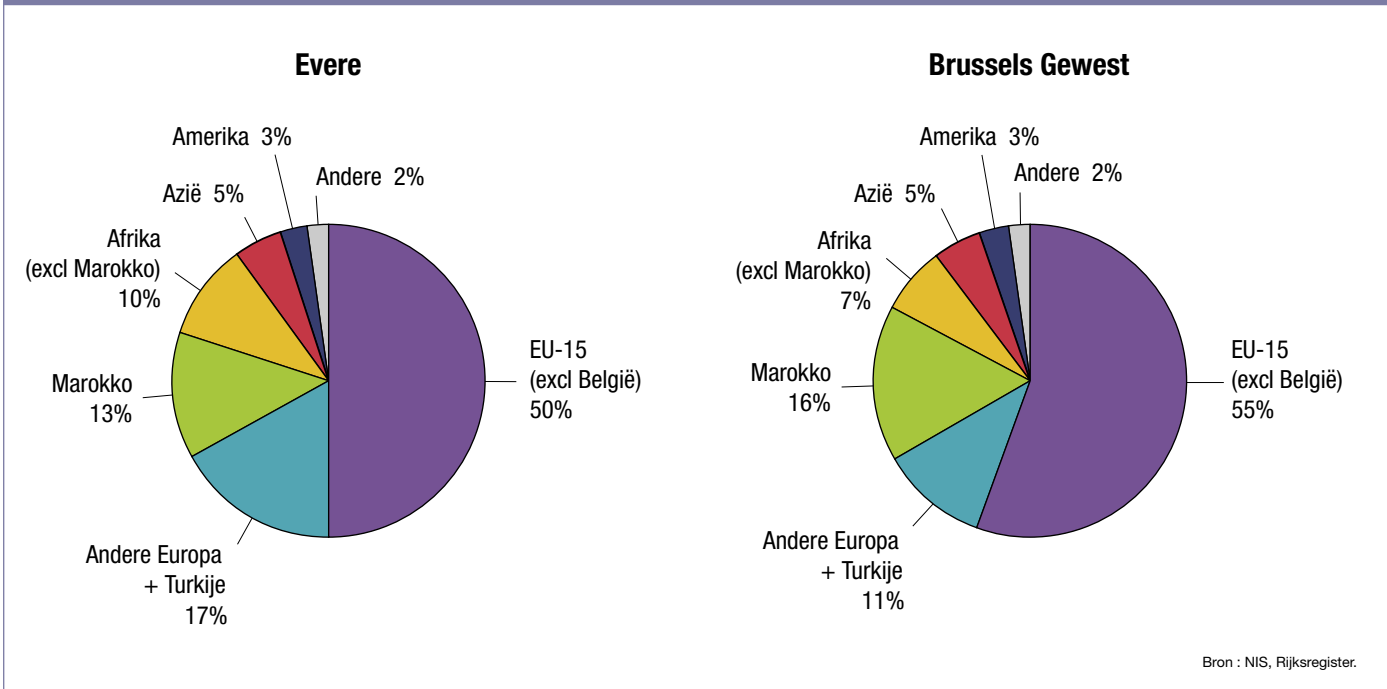
Bron: NIS, Rijksregister.

In 2004 had 16,0% van de Everse bevolking een niet-Belgische nationaliteit (2), wat minder is dan het gemiddelde voor het Brussels Gewest (26,3%).

(2) Het gaat wel degelijk over de nationaliteit, en niet over de origine.

2.3 Multiculturaliteit (2)

Figuur 2: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Evere en het Brussels Gewest op 1/1/2004.

De helft van de Everse niet-Belgen (49,5%) is afkomstig uit 1 van de 15 EU-landen (3) (55,1% van de niet-Belgen in het gehele Gewest).

Onder deze niet-Belgen wordt de belangrijkste groep gevormd door de Italiaanse gemeenschap (14,9% van de niet-Belgen, 2,4% van de totale bevolking), gevolgd door de Marokkanen (12,7% van de niet-Belgen), de Fransen (12,1% van de niet-Belgen), de Kongolezen (7,2% van de niet-Belgen) en de Spanjaarden (6,8% van de niet-Belgen).

(3) Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

3. SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN

3.1 Gemiddeld en mediaan inkomen

Het gemiddeld inkomen ligt in Evere lager dan in het Brussels Gewest en in de rest van het land, maar het mediaan inkomen in Evere ligt op hetzelfde niveau als in het Brussels Gewest en de rest van het land (wat betekent dat er minder aangiften met erg hoge inkomens zijn in Evere).

Tabel 4: Het gemiddeld en het mediaan inkomen per belastingaangifte, inkomens 2002, aangifte 2003 in euro per jaar.

	Gemiddeld inkomen per aangifte	Mediaan inkomen per aangifte
België	24 621 €	18 914 €
Brussels Gewest	23 776 €	17 588 €
Evere	22 680 €	17 959 €

Bron: fiscale statistieken NIS.

Kaart 5: Het mediaan inkomen per buurt, in Evere (inkomensjaar 2002, aanslagjaar 2003).

3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen (I)

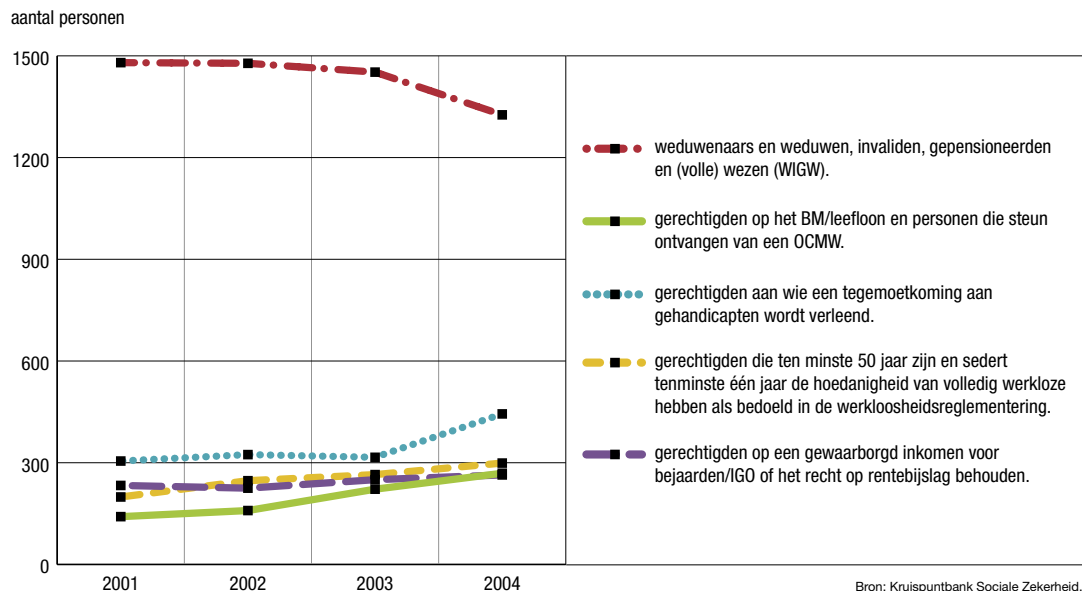
Evere telt voor alle categorieën behalve «OCMW» ongeveer evenveel gerechtigden dan gemiddeld in het Gewest.

Tabel 5: Aantal belastingplichtigen die recht hebben op een verhoogde tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging in Evere, aantal op 1 januari 2004.

	Evere		Brussels Gewest	
	gerechtigden	aandeel in de meerderjarige bevolking	gerechtigden	aandeel in de meerderjarige bevolking
WIGW	1 326	5,2%	40 962	5,2%
OCMW	269	1,1%	18 841	2,4%
inkomensgarantie voor ouderen of rentebijslag	264	1,0%	9 617	1,2%
gehandicapten	444	1,7%	13 493	1,7%
oudere langdurig werklozen	299	1,2%	9 055	1,2%
Totaal aantal gerechtigden	2 602	10,3%	91 968	11,7%
Meerderjarige bevolking (> 18 jaar)	25 382		784 988	

Bron: Kruispuntbank Sociale Zekerheid.

Figuur 3: Evolutie van het aantal belastingplichtigen wonende in Evere die recht hebben op een verhoogde tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Behalve de WIGW's stijgt het aandeel van alle categorieën tussen 2001 en 2004, zowel in Evere als in het Gewest.

3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen (2)

Tabel 6: Aantal personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen op 1/1/2004 in Evere en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

Aantal uitkeringen op 1 januari 2004	Evere		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	2 639	100,0%	89 537	100,0%
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	138	5,2	6 118	6,8
Werkloosheidsuitkering (UVW)	217	8,2	9 447	10,6
Invalideitsuitkering	24	0,9	477	0,5
Totaal aantal jongeren met een uitkering	379	14,4	16 042	17,9
Actieve bevolking (18-64 jaar)	19 422	100,0%	628 573	100,0%
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	694	3,6	25 201	4,0
Werkloosheidsuitkering (UVW)	1 458	7,5	63 016	10,0
Invalideitsuitkering	306	1,6	10 845	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	2 458	12,7	99 062	15,8
Ouderen (≥ 65 jaar)	5 960	100,0%	156 415	100,0%
Inkomensgarantie voor ouderen*	318	5,3	11 857	7,6
Invalideitsuitkering	270	4,5	6 637	4,2
Totaal aantal ouderen met een uitkering	588	9,9	18 494	11,8

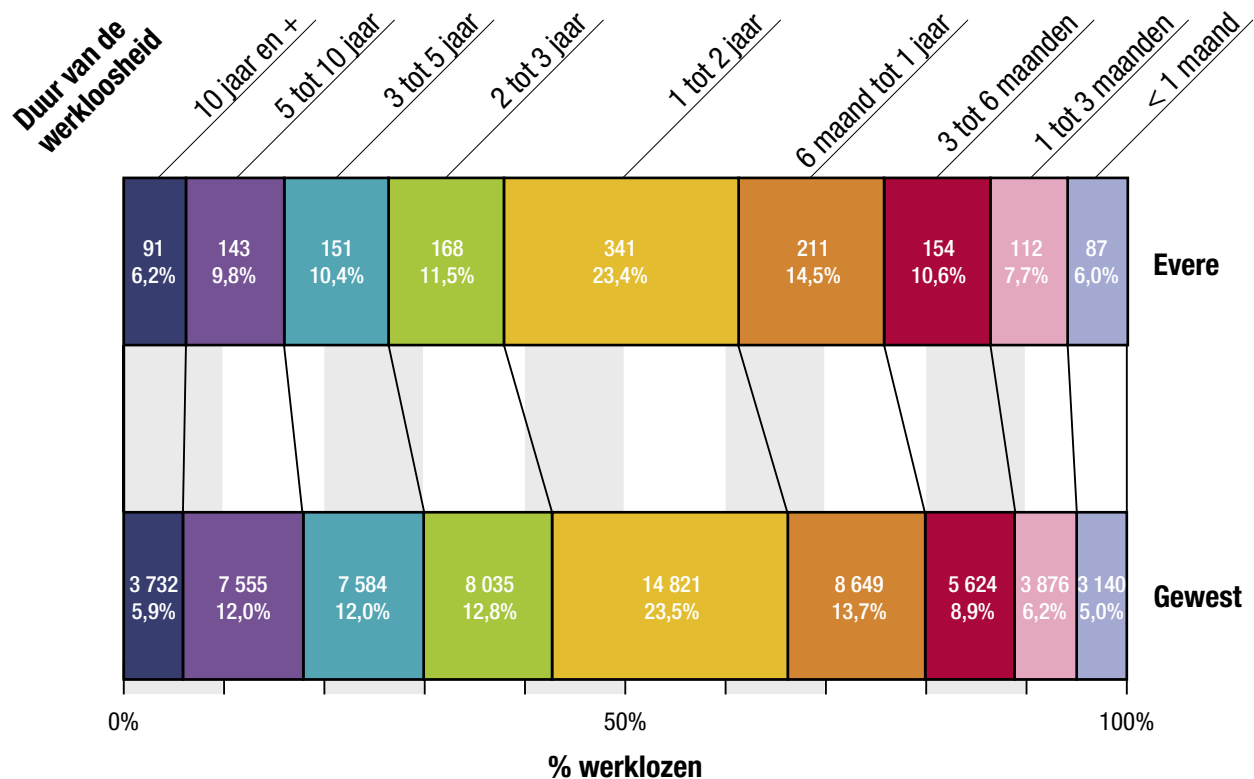
* ook ouderen in het uitdovende statuut van gewaarborgd inkomen voor bejaarden zijn in dit cijfer opgenomen.

Bron: POD Maatschappelijke integratie, BGDA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor pensioenen.

Eén op 8 mensen op actieve leeftijd en één op 7 jongeren in Evere leeft van een uitkering. Het aandeel van de bevolking dat van een minimum- of vervangingsuitkering leeft is lager in Evere dan in het Gewest. Eén op 10 ouderen heeft een inkomensgarantie of invalideitsuitkering.

3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen (3)

Figuur 4: Inactiviteitsduur van de werklozen in Evere en het Brussels Gewest op 1/1/2004.

Bron: BGDA, 1/1/2004.

Voor heel wat mensen is de werkloosheidsuitkering geen tijdelijke oplossing, maar een situatie die langere tijd duurt. 38% van de werklozen in Evere is minstens 2 jaar werkloos (tov 43% in het Gewest). 61% is minstens 1 jaar werkloos (tov 66% in het Gewest).

4. GEZONDHEID VAN MOEDER EN KIND (I)

Voor het jaar 2003 bedroeg het geboortecijfer 12,7‰ in Evere tegen 14,8‰ voor het hele Brussels Gewest (gegevens van het Rijksregister).

Volgens de statistische formulieren bij de geboortecertificaten werden 1 920 geboorten geregistreerd bij moeders met verblijfplaats in de gemeente Evere tussen 1998 en 2002.

Tabel 7: Kenmerken van geboortes en van moeders met verblijfplaats in Evere en regio Brussel (periode 1998-2002).

	Aantal Evere	% Evere*	% Gewest*	Minimum en maximum binnen de 19 gemeenten
Meerlinggeboorte	65	3,4	3,5	2,7 - 5,5
Keizersnede	319	16,6	14,9	13,7 - 17,4
Inductie van de bevalling	520	29,0	27,4	23,3 - 31,9
Premature bevalling (<37 weken)	128	7,5	7,1	5,8 - 8,2
Ernstig premature bevalling (<32 weken)	14	0,8	1,1	0,4 - 1,6
Laag geboortegewicht (< 2500g)	123	6,9	7,0	5,8 - 7,9
Geboorte binnen huishouden zonder professionele activiteit	412	23,1	25,4	5,3 - 42,9
Alleenstaande moeder	322	17,1	15,4	9,0 - 18,4
Moeder < 20 jaar	42	2,2	3,3	1,0 - 6,4
Moeder ≥ 40 jaar	61	3,2	3,2	2,1 - 4,7

**Per 100 geboorten of levendgeborenen (vroeggeboorten, laag geboortegewicht).*

De cijfers in het vet geven een significant verschil aan van de cijfers in Evere ten opzichte van de cijfers in het Gewest.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

4. GEZONDHEID VAN MOEDER EN KIND (2)

Tabel 8: Perinatale, foeto-infantiele en infantiele sterfte onder de geboortes bij moeders die verblijven in Evere en in het Brussels Gewest (periode 1998-2002).				
	Aantal Evere	Evere per 1000 geboortes	Gewest per 1000 geboortes	Minimum en maximum binnen de 19 gemeenten
Perinatale sterfte (4)	15	7,8	7,1	2,4 - 9,7
Infantiele sterfte (5)	9	4,7	5,1	2,0 - 6,3
Foeto-infantiele sterfte (6)	21	10,9	10,0	4,8 - 13,1
De cijfers in het vet geven een significant verschil aan van de cijfers in Evere ten opzichte van de cijfers in het Gewest.				

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De proportie nieuwgeborenen in een huishouden zonder inkomsten uit arbeid is in Evere een beetje kleiner dan de proportie in het ganse Gewest.

Het aandeel geboorten bij moeders jonger dan 20 ligt lager dan het aandeel in de geboorten in het hele Gewest.

De andere sociale en demografische indicatoren van de gemeente Evere zijn vergelijkbaar met de gemiddelde waarden voor het Brussels Gewest.

Met uitzondering van de ratio aan keizersnedes, die hoger ligt dan de ratio van het gehele Gewest, komen de waarden van het geheel aan perinatale

en infantiele gezondheidsindicatoren overeen met de gemiddelde waarden voor het Gewest.

(4) Overlijden voor de geboorte, vanaf de 22e week van de zwangerschap of vanaf 500g, of tijdens de eerste levensweek (0-6 dagen volle dagen) op 1000 geboortes.

(5) Overlijden tussen de geboorte en de leeftijd van 1 jaar (0-364 dagen volle dagen) op 1000 levendgeborenen.

(6) Overlijden tussen de 22 weken zwangerschap en de geboorte (criterium van kracht sinds 1999, voordien was het criterium 28 weken zwangerschap of 1000g) of in de loop van het eerste levensjaar op 1000 geboorten.

5. MORTALITEIT

In de periode 1998-2002 zijn er 1 658 overlijdens geregistreerd van bewoners van Evere.

De mortaliteitsratio voor de periode 1998-2002 bedroeg in Evere 10,3‰ bij de mannen en 10,8‰ bij de vrouwen. (Bron: Statistische formulieren voor overlijden)

Na standaardisatie voor leeftijd zijn deze ratio's vergelijkbaar met deze van het Gewest als geheel.

5.1 Doodsoorzaken alle leeftijden (I)

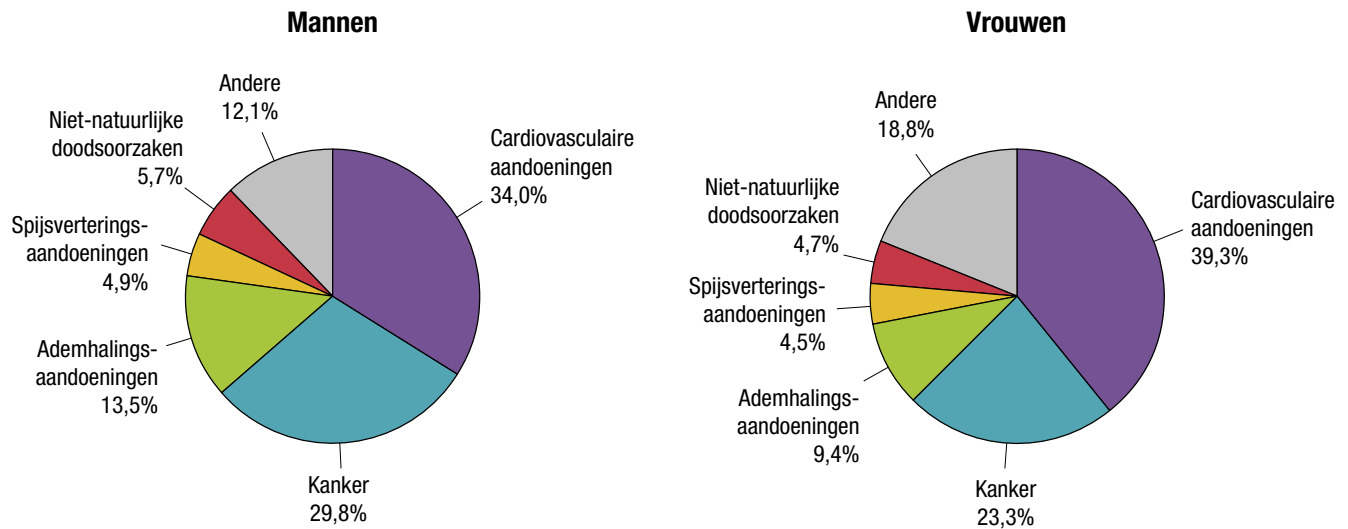
Tabel 9: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Evere, periode 1998-2002 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering voor leeftijd.						
	Mannen			Vrouwen		
	Aantal sterftes	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit tov het Gewest	Aantal sterftes	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit tov het Gewest
Hart- en vaatziekten	255	349,9	- 3%	357	422,4	+ 5%
Kanker	223	306,0	- 3%	212	250,9	+ 1%
Ziekten van de ademhalingsorganen	101	138,6	- 2%	85	100,6	- 10%
Ziekten van de spijsverteringsorganen	37	50,8	- 9%	41	48,5	- 11%
Uitwendige doodsoorzaken waarvan ongevallen zelfmoord	43	59,0	- 20%	43	50,9	- 8%
	17	-	-	32	37,9	0%
	20	27,4	+ 4%	9	-	-

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De tabel van de belangrijkste doodsoorzaken toont aan dat, in vergelijking met het gehele Gewest en na standaardisatie voor leeftijd, er geen significante verschillen vast te stellen zijn met betrekking tot de meeste belangrijke doodsoorzaken.

5.1 Doodsoorzaken alle leeftijden (2)

Figuur 5: Verdeling van de belangrijkste doodsoorzaken per geslacht, Evere 1998-2002.

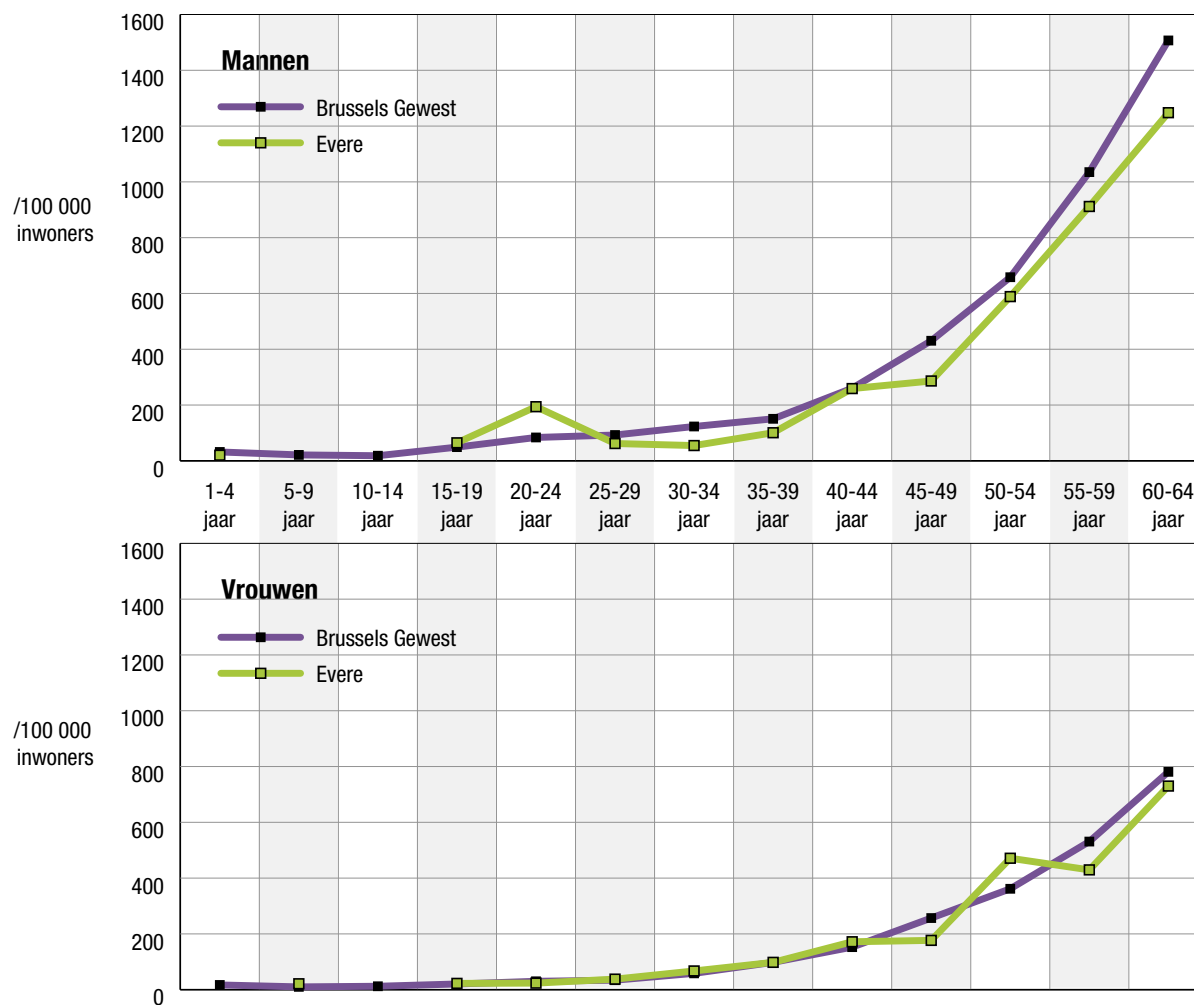
Bron : Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De belangrijkste doodsoorzaken in Evere zijn dezelfde als in het Brussels Gewest.

Het grotere aandeel van sterfte door cardiovasculaire ziekten bij vrouwen dan bij mannen is te wijten aan de hogere leeftijd waarop vrouwen overlijden.

5.2 Vroegtijdige mortaliteit (I)

Figuur 6: Sterftecijfer naar leeftijd (per 100 000 inwoners), vergelijking met het geheel van het Brussels Gewest.

In Evere ligt de vroegtijdige sterfte (voor de leeftijd van 65 jaar) bij 2,5 op 1000 mannen (wat een statistisch significante ondersterfte betekent van 16% ten opzichte van het Gewest

en na standaardisatie voor leeftijd) en 1,7 op 1000 vrouwen (wat niet significant verschilt met het Gewest). De grafieken hierboven tonen aan dat de vroegtijdige sterfte bij de

mannelijke bevolking van Evere lager ligt dan in het Gewest in zijn geheel, vooral vanaf de leeftijd van 45 jaar.

5.2 Vroegtijdige mortaliteit (2)

Gezien het lage aantal vroegtijdige sterftes die werden geregistreerd in Evere voor de periode 1998-2002 is het niet mogelijk om deze sterfte voor te stellen voor de verschillende belangrijkste doodsoorzaken (7).

Bij de mannen zijn de drie vaakst vastgestelde oorzaken ischemische hartziekten (15 overlijdens), zelfmoord (13 overlijdens) en longkanker (12 overlijdens).

Bij de vrouwen zijn de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken borstkanker (16 overlijdens), longkanker (9 overlijdens) en alcohol (6 overlijdens).

(7) Om methodologische redenen presenteren we de cijfers (sterftecijfer, mortaliteitsratio en vergelijkingen met de hele regio) alleen voor de oorzaken waarvan er minstens 20 overlijdens zijn geregistreerd gedurende de opgevolgde periode.

6. GEPERCIPIEERDE GEZONDHEID

In Evere meende 29,4% van de ter gelegenheid van de Socio-economische enquête 2001 ondervraagde mensen dat zijn gezondheidstoestand niet bevredigend was (middelmatic, slecht of heel slecht). Dit aandeel bedraagt 26,1% voor het hele Brussels Gewest.

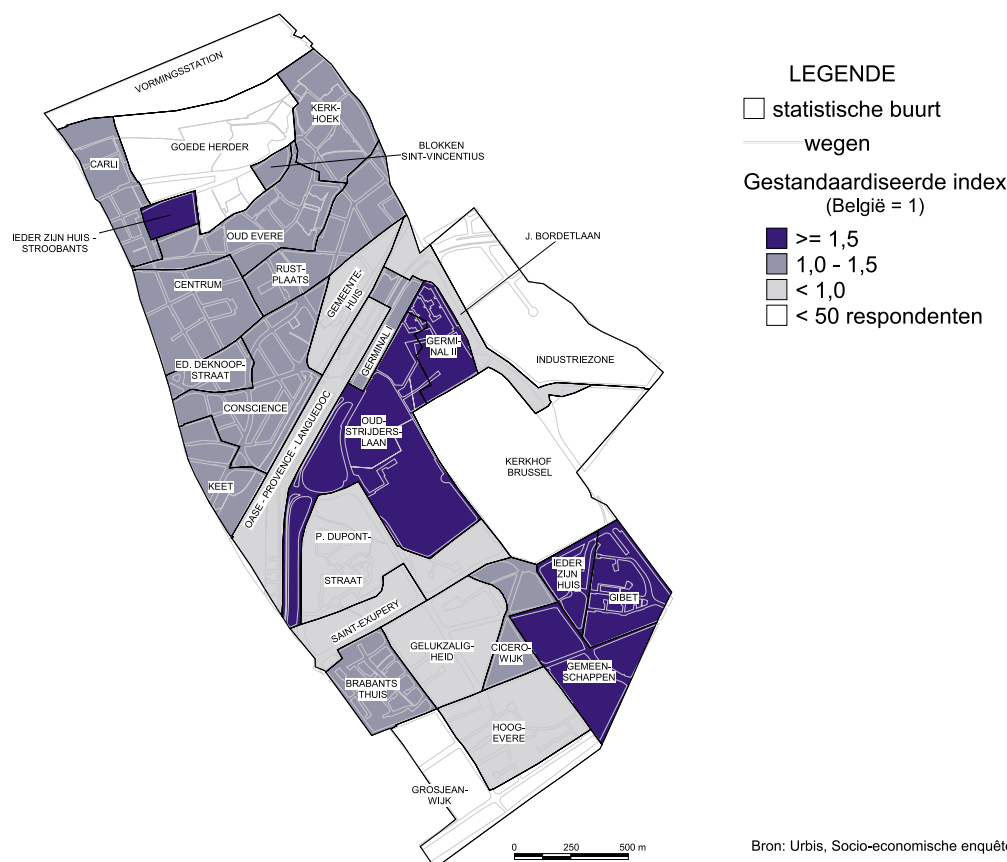
Wij merken ruimtelijke verschillen op het niveau van de buurten. Op de kaart wordt de gestandaardiseerde index voor

elke buurt voorgesteld. Deze meet de verhouding personen die hun gezondheid als slecht ervaren ten opzichte van het Belgische gemiddelde.

De meest extreme waarde (1,95) wordt waargenomen in de buurt "Ieder zijn Huis". In deze buurt is de proportie mensen die zich niet gezond voelen 95% hoger als gemiddeld in het land.

Heel wat buurten in het zuidwesten van de gemeente hebben een waarde kleiner dan 1,0, wat betekent dat de verhouding mensen die zich niet gezond voelen, lager ligt dan gemiddeld in het land. In het noorden van de gemeenten zijn er gemiddeld meer mensen die zich niet gezond voelen als in het land, maar minder dan in de sociale woonbuurten van de gemeente.

Kaart 6: Subjectieve gezondheid: personen die zich niet in goede gezondheid voelen, per buurt in Evere.

Bron: Urbis, Socio-economische enquête 2001 (berekeningen P. Deboosere)

7. BIJLAGE

7.1 Definities en afkortingen

‰ = per 1000.

Afhankelijkheidsindex: staat voor het aandeel van de bevolking dat zich bevindt in de afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en meer) in vergelijking met de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in een percentage.

Bruto mediaan inkomen: bruto-inkomen waarvoor er evenveel huishoudens zijn met een lager inkomen als huishoudens met een hoger inkomen (inkomen dat zich bevindt in het midden van de inkomensverdeling gerangschikt volgens orde van grootte).

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Index van de intensiteit van de veroudering: staat voor het aandeel mensen ouder dan 80 jaar onder de 65-plussers.

LL: leefloon (nieuwe wetgeving, vanaf 2002), toegekend door het OCMW.

Verouderingsindex: staat voor het aandeel van de ouderen (65 jaar en meer) in vergelijking met dat van de jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in een percentage.

Wachtregister: bevat de kandidaat-vluchtelingen die zich in een erkenningsprocedure bevinden.

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: onder andere deze categorieën hebben recht op de verhoogde tussenkomst inzake geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

7.2 Methodologie (I)

CARTOGRAFIE (BOLLENKAART)

In de referentiekaart wordt aan de hand van bollen de densiteit van de bevolking per statistische buurt weergegeven. De oppervlakte van de bollen is evenredig met het aantal inwoners in de statistische buurten. In de legende kan voor drie bollen worden afgelezen hoeveel inwoners de bollen vertegenwoordigen, maar op de kaart komen uiteraard ook andere waarden voor (continue schaal). Per kaart wordt de schaal aangepast, de grootte van de bollen zijn dus niet vergelijkbaar tussen verschillende kaarten.

CARTOGRAFIE (CHOROPLETENKAART)

De meeste kaarten in deze fiche zijn choropletenkaarten (de vlakken worden opgevuld met een kleur). Voor elke statistische buurt wordt de relatieve waarde (bijvoorbeeld: % alleenstaanden) berekend. De buurten worden vervolgens opgedeeld in categorieën: buurten met de hoogste waarden, buurten met eerder hoge waarde, buurten met een gemiddelde waarde, buurten met een eerder lage waarde en buurten met de laagste waarden. Het gemiddelde voor de gemeente behoort steeds tot de middelste klasse. Omwille van de interpretatie worden de buurten met minder dan 50 huishoudens wit gelaten.

STATISTISCHE SECTOR - STATISTISCHE BUURT

Een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor sociaal-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente kan opgedeeld worden in meerdere statistische buurten. Gegevens per statistische buurt maken het mogelijk om intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk te vatten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is opgedeeld in 724 statistische buurten.

In 2002 telde een buurt gemiddeld 1350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de alledaagse betekenis die aan buurten wordt gegeven. In de ogen van de bewoners en gebruikers zijn buurten meestal maar vaag afgebakend. Bovendien verschilt de buurtomschrijving van bewoner tot bewoner. De afbakening van de statistische buurten kan worden afgelezen van de referentiekaart die in elke fiche per gemeente wordt opgenomen.

In 2001 werd een lichte wijziging doorgevoerd in de afbakening van de statistische buurten. Afhankelijk van de gegevensbron wordt met de oude afbakening (van voor 2001) dan wel met de nieuwe afbakening gewerkt. (Meer info: Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad, Dossiers van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2006/06, te verschijnen).

7.2 Methodologie (2)

STATISTISCHE SIGNIFICANTIE

De mate van statistische significantie evalueert de rol van de willekeurige fluctuaties (met andere woorden van het toeval) in de verkregen resultaten. Preciezer gezegd, evalueert zij de waarschijnlijkheid, p-waarde genoemd, dat het verkregen resultaat zich enkel voordoet door toeval. Doorgaans gebruikt men de grens van 5% om te zeggen of het resultaat al dan niet significant is. Met andere woorden, een p-waarde $< 0,05$ wordt beschouwd als significant en dus gaat men ervan uit dat het resultaat niet te wijten is aan toeval. Wanneer het verschil statistisch significant is, wordt het cijfer in vet weergegeven.

Voor de vergelijkingen uitgevoerd met een indirecte standaardisering werd de statistische significantie geëvalueerd door het betrouwbaarheidsinterval (indien dat de waarde 1,0 bevat, is het verschil statistisch niet significant).

De mate van statistische significantie hangt sterk af van de grootte van de bevolking. Het is dan ook logisch dat in de gemeenten met minder inwoners de verschillen met het hele Gewest minder gemakkelijk de grens van de statistische significantie halen.

STANDAARDISERING

Standaardisering is een methode die erin bestaat de cijfergegevens te corrigeren om vergelijkingen mogelijk te maken tussen de bevolkingsgroepen waarvan de leeftijdsstructuur anders is. De meeste standaardiseringsmethoden gebruiken een gewogen gemiddelde van specifieke cijfers in de leeftijdscategorieën (hier zullen wij enkel standaardisatie naar leeftijd bespreken, maar je kunt op dezelfde wijze standaardiseren voor een reeks andere kenmerken zoals bijvoorbeeld het geslacht).

Na een standaardiseringsmethode te hebben toegepast, verkrijgen we **volgens de leeftijd gestandaardiseerde mortaliteitscijfers** (men zegt ook aangepast). Wanneer wij de voor de leeftijd aangepaste cijfers vergelijken, kunnen de waargenomen verschillen tussen de cijfers niet te wijten zijn aan verschillen in de leeftijdsstructuur van de bevolking. Men spreekt daarentegen van **brutocijfer** voor de niet-gestandaardiseerde cijfers.

In de fiches werden de vergelijkingen tussen de gemeenten en het hele Gewest uitgevoerd door indirecte standaardisering.

Bij indirecte standaardisering gebruiken wij de cijfers van een referentiebevolking (hier het hele Gewest) om het aantal sterfgevallen te berekenen dat verwacht zou zijn in de bestudeerde bevolking indien zij dezelfde mortaliteitscijfers had gehad per leeftijd als de referentiebevolking. Dit maakt het mogelijk om vervolgens de gestandaardiseerde mortaliteitsverhouding (of gestandaardiseerde mortaliteitsratio) (GMV of SMR) te berekenen. Een GMV hoger dan 1,0 in een gemeente geeft aan dat, gelet op de leeftijd, het mortaliteitscijfer hoger ligt in deze gemeente dan in het hele Gewest. De referentiebevolking (Brussels Gewest) wordt aangegeven met een GMV van 1,0.

De resultaten worden voorgesteld in de vorm van «oversterfte» of «ondersterfte», uitgedrukt in een percentage: in vergelijking met het mortaliteitscijfer van het hele Gewest dat overeenstemt met 1,0 zal een SMR van 1,20 worden uitgedrukt als een oversterfte van + 20%.

MORTALITEITSCIJFER

Dit is de verhouding, voor een gegeven periode, van het aantal sterfgevallen in een bepaalde bevolking tot de effectieve omvang van deze bevolking in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1000 inwoners en per jaar.

De bron voor de teller is het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de statistische formulieren bij de overlijdensattesten en voor de noemer de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Het cijfer van de vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal mensen jonger dan 65 jaar in de bevolking in het midden van de periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1000 inwoners en per jaar.

Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan een bepaalde oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal mensen in de bevolking in het midden van de periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

N.B. in de praktijk wordt de bevolking in het midden van de periode geraamd door het gemiddelde te berekenen van het aantal mensen aan het begin en aan het einde van het jaar.

7.2 Methodologie (3)

HUISHOUDENTYPOLOGIE

Het is niet zo eenvoudig een zicht te krijgen op de werkelijke samenstelling van de huishoudens omwille van 2 redenen:

1. De informatie in het Rijksregister over de samenstelling van de huishoudens is gebaseerd op de officiële woonplaats. We weten echter dat de mensen soms niet wonen waar ze officieel geregistreerd zijn. Dit probleem kan niet verholpen worden, we kunnen enkel de officiële toestand meten.
2. De klassieke statistieken op basis van het Rijksregister bevatten geen informatie over de nieuwe samenlevingsvormen (zoals ongehuwd samenwonen). Voor dit probleem biedt de huishoudentypologie van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS) een oplossing. In deze typologie worden niet enkel de gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden (rekening houdend met leeftijdsverschillen). In de fiches wordt deze typologie gebruikt, omdat ze een beter zicht op de werkelijke samenstelling van de huishoudens dan de klassieke tabellen van het NIS geven, waarin het aantal alleenstaanden met kinderen wordt overschat. (Voor meer informatie over de herberekening van de rijksregistergegevens, zie www.cbgs.be).

MENSEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Er bestaat geen indicator die het totaal aantal huishoudens of het totaal aantal mensen in een huishouden met een vervangingsinkomen kan meten. De beste benadering die op gemeentelijk niveau beschikbaar is, zijn de belastingsplichtigen die recht hebben op een verhoogde tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging. We kennen echter alleen het aantal dossiers. In sommige gevallen betreft een dossier een heel huishouden, in andere enkel een persoon en zijn meerdere dossiers per huishouden mogelijk. Het is voorlopig nog onmogelijk in te schatten hoeveel mensen ten laste zijn van de titularissen van de dossiers. Dat betekent dat het percentage dossiers ten opzichte van de bevolking, zoals opgenomen in de tabellen, steeds een onderschatting is van de werkelijkheid. (Het percentage dossiers ten opzichte van het aantal huishoudens, zou echter een overschatting zijn).